

YAZIM (İMLÂ) KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

» **Cümleler büyük harfle başlar.**

Örnek: » Elindeki kitabı bize tanıttı.

» Kapıyı altmış yaşlarında bir teyze açtı.

» **Cümle içinde başkasından aktarılan ve tırnak içine alınan cümleler büyük harfle başlar.**

Örnek: » Babam kardeşime seslendi: “Ayşe, gelirken bıçakla çatal da getir!”

» Sabri Bey: “Sabah erkenden yola çıkalım.” dedi.

» **İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar.**

Ancak iki noktadan sonra cümle niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bu örnekler büyük harfle başlamaz.

Örnek:» Size tavsiyem şu: Her zaman düzenli çalışın.

Bu örnekte iki noktadan sonra gelen kısım, bir cümle olduğu için büyük harfle başlamıştır.

» Rafta ne yok ki: konserveler, şekerler, kutular...

Bu örnekte ise iki noktadan sonra gelen kısım, cümle niteliği taşımadığı için küçük harfle başlamıştır.

» **Dizeler genellikle büyük harfle başlar.**

Örnek: » Vurulup tertemiz alından, uzanmış yatıyor.
Bir hilâl uğruna, ya Râb, ne güneşler batıyor!

» **Özel adlar büyük harfle başlar.**

» **Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.**

Örnek:» Ömer Seyfettin, Nazım Hikmet, Necip Fazıl Kısakürek

» Bu şiir Mehmet Akif Ersoy’a aittir.

» **Takma adlar da büyük harfle başlar.**

Örnek: » Avni (Fatih Sultan Mehmet), Demirtaş (Ziya Gökalp)

» **Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » Kadı Mehmet Efendi, Avukat Mustafa, Zeynep Hanım

» Dün gece Yüzbaşı Hakan, bölüğüne tatbikat yaptırdı.

» **Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.**

Örnek: » Gofret, Çomar, Zeytin, Karabaş, Sarıkız...

» Yabancı birinin kendisine yaklaştığını gören Çakır havlamaya başladı.

» **Akrabalık bildiren sözcükler büyük harfle başlamaz.**

Örnek: » Burcu abla, Nesrin teyze, Nilgün hala...

» Osman dayım bugün bize gelecekti.

» **Akrabalık bildiren sözcükler başa geldiğinde veya lakap yerine kullanıldığında büyük harfle başlar.**

Örnek: » Nene Hatun, Müslüm Baba, Susuz Dede...

» Bugün Susuz Dede’yi ziyarete gittik.

» **Hitap kelimeleri büyük harfle başlar.**

Örnek: » Sevgili Öğrenciler, Değerli Kardeşim...

» **Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar.**

Örnek: » Sayın Bakan, Değerli Öğretmenim...

» **Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar.**

Ör: » Uzak Doğu’dan gelen heyeti Vali, makamında kabul etti.

» **Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » Türk, Alman, İngiliz, Özbek...

» Beni Türk hekimlerine emanet ediniz. (M.Kemal Atatürk)

» **Dil ve Lehçe adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » Türkçe, Almanca, İngilizce...

» Her cumartesi İngilizce kursuna gidiyorum.

» **Devlet adları büyük harfle başlar.**

Örnek:» Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan, Suudi Arabistan...

» Bu yıl ülkemize en çok turist Almanya’dan gelmiş.

» **Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözcükler büyük harfle başlar.**

Örnek: » Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi...

» Ünlü bir manken, evlendikten sonra Hristiyan oldu.

» **Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar.**

Örnek: » Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Kibele...

» İslam’a göre peygamberlere vahiy getirmek, Allah’ın emir ve yasalarını bildirmekle vazifeli melek Cebrail’dir.

NOT: “Tanrı, Allah, İlah” sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar.

Örnek: » Eski Yunan tanrıları, müzik dünyasının ilahı.

» **Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » Mars, Dünya, Güneş, Halley...

» Güneş’in Dünya’ya uzaklığı 152.600.000 km’dir.

NOT: Dünya, güneş, ay sözcükleri gezegen anlamı dışında kullanıldığında küçük harfle başlar.

Örnek: » Doğmaz oldu güneş dünyama.

Neredesin ay yüzüm?

» **Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.**

Örnek: » Asya, İç Anadolu, Konya, Bahçelievler...

» Avrupa kıtası bir yarımada şeklindedir.

NOT: Yer-yön bildiren (doğu, batı, güney, kuzey, orta...) sözcükler, tek başına ya da özel isimden sonra

kullanıldıklarında küçük harfle, özel isimden önce kullanıldıklarında büyük harfle başlar.

Örnek: » Siz Doğu Anadolu’yu gördünüz mü?

» Anadolu’nun doğusuna yılın ilk karı düştü.

NOT: Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen “mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak” kelimeleri büyük harfle başlar.

Örnek: » Atatürk Bulvarı, Cumhuriyet Mahallesi, Kazım Karabekir Caddesi...

NOT: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.

Örnek: Konya ili, Güre ilçesi, Uzungöl beldesi, Darıca köyü...

» **Yer adlarında ilk addan sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci adlar büyük harfle başlar.**

Örnek: » Ağrı Dağı, Çoruh Nehri, İstanbul Boğazı, Süveyş Kanalı, Avrupa Yakası, Van Gölü...

» **“Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb.” yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.**

Örnek: » İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Galata Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi...

» Galata Köprüsü bir hafta boyunca trafiğe kapatılmış.

» **Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır.**

Örnek: » Hisar’dan, Boğaz’dan, Köşk’e...

» Boğaz’ı seyretmenin keyfi bir başkadır.

» **Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her sözcüğü büyük harfle başlar.**

Örnek: » Türkiye Büyük Millet Meclisi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi, Mavi Köşe Bakkaliyesi, Yeşilay Derneği, Emek İnşaat, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü...

» Yapılan ihaleyi Yeşil İnşaat kazandı.

» **Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.**

Örnek:» Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği...

» **Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her sözcüğü büyük harfle başlar.**

Örnek: » Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Sinekli Bakkal, Varlık, Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Zaman, Kaplumbağa Terbiyecisi, Leyla ile Mecnun, Saraydan Kız Kaçırma...

YAZIM (İMLÂ) KURALLARI

» Törende Onuncu Yıl Marşı da okundu.

NOT: Özel ada dâhil olmayan “gazete, dergi, tablo vb.” sözcükler büyük harfle başlamaz.

Örnek: » Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Mona Lisa tablosu vb.

NOT: Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında “ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de” sözleriyle “mı, mi, mu, mü” soru eki küçük harfle yazılır. Özel adın tamamı büyük yazıldığında bu sözler ve ekler büyük harfle yazılır.

Örnek: » Mai ve Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı...

» TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI, SAVAŞ VE BARIŞ...

» **Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » İlk Çağ, Yükselme Devri, Millî Edebiyat Dönemi...

» **Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar.**

Örnek:» Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili, Anneler Günü, Hıdırllez...

» **Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır.**

Örnek: » Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni...

» **Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.**

Örnek:» Türklük, Türkçe, İstanbullu, Avrupalılaşmak...

» Gezi boyunca Erzurumlu bir arkadaşımız bize eşlik etti.

NOT: Özel ad kendi anlamı dışında yeni bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz.

Örnek: » hicaz (Türk müziğinde bir makam), donkişotluk (gereği yokken kahramanlık göstermeye kalkışma)...

NOT: Para birimleri büyük harfle başlamaz.

Örnek: » avro, dinar, dolar, lira, kuruş, lîret...

NOT: Özel adlar yerine kullanılan “o” zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz.

Örnek: » Arkadaşımla konuşurken birden o geldi.

» **Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.**

Örnek: » 29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık...

» LGS bu yıl 8 Haziran’da yapılacaktı.

NOT: Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları büyük harfle başlamaz.

Örnek: » LGS haziranda yapılacaktı.

» **Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar.**

Örnek: » Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Otobüs Durağı, Şehirler Arası Telefon, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok...

» **Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıktaki kelimelerin tamamı, alt başlıktaki kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır.**

» **Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar.**

Açıklayıcı yazı, cümle niteliğinde değilse sonuna nokta konmaz.

2. SAYILARIN YAZIMI

» **Sayılar metin içerisinde yazıyla yazılır.**

Örnek:» Üç ay sonra İzmir’e gideceğim.

» Bu gelenek bin yıldır sürüyor.

» **Saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.**

Örnek: » Bugün okula saat 11.00’de gideceğim.

» Manavdan 5 kg soğan aldık.

NOT: Saat ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir.

Örnek: » Saat dokuzu beş geçe...

» **Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.**

Örnek: » üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli...

» Bir yıl üç yüz altmış beş gündür.

» **Para ile ilgili işlemler ve senet, çek vb. ticarî belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır. Buradaki amaç belgenin üzerinde sonradan değişiklik veya ekleme yapılmasını önlemektir.**

Örnek: » 675,53 (altıyüzyetmişbeşTL, otuzbeşKr)

» **Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.**

Örnek: » 4.567, 328.197, 49.750.812, 4.250.310.500...

» Türkiye’nin nüfusu 2012 yılı sonunda 75.627.384 kişiye ulaştı.

» **Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen “bin, milyon, milyar ve trilyon” sözleri harfle yazılabilir.**

Örnek: » 1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem...

» Türkiye’nin nüfusu 2012 yılı sonunda 75 milyon 627 bin 384 kişiye ulaştı.

» **Sayılarda kesirler virgülle ayrılır.**

Örnek: » 4,56; 15,2

» **Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.**

Örnek: » 15., 56., XX.; 15’inci, 56’ncı

NOT: Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.

Örnek: » 8’inci (yanlış) 8’inci (doğru), 2’nci (yanlış) 2’nci (doğru)

NOT: Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

Örnek: » 8’er (yanlış) sekizer (doğru), 2’şer (yanlış) ikişer (doğru)

NOT: Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır.

3. BİRLEŞİK KELİMELERİN YAZIMI

a. BİTİŞİK YAZILAN BİRLEŞİK KELİMELER

» **Ses düşmesine uğrayan bileşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » cumartesi (cuma ertesi), nasıl (ne asıl), niçin (ne için), kaynana (kayın ana), birbiri (biri biri)...

» **“Et-“ ve “ol-“ yardımcı eylemleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan bileşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » kaybolmak (kayıp olmak), hissetmek (his etmek), emretmek (emir etmek), halletmek (hal etmek)...

» Bütün gün kendinden **bahsetti**.

» **Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » altınbaş (kavun), karagöz (balık), yalıçapkını (kuş), aslanagözü (çiçek), kargaburnu (alet), tavukgöğsü (tatlı), narçiçeği (renk), camgöbeği (renk), alinazık (yemek), kavuniçi (renk)...

» Üzerine **narçiçeği** bir gömlek giymişti.

» **“-a, -e, -ı, -i, -u, -ü” zarf-fiil ekleriyle “bilmek, vermek, kalmak, durmak, gelmek, görmek, yazmak” eylemleriyle yapılan fiiller bitişik yazılır.**

Örnek: » yapabilmek, uyuyakalmak, gelivermek, düşmeyegör, alabildiğine, gidedurmak, düşeyazmak, sürelemek...

YAZIM (İMLÂ) KURALLARI

» Senin için bütün zorluklara **katlanabilirim**.

» **İkinci kelimesi “-an / -en, -r / -ar / -er / -ır / -ir, -maz / -mez, -mış / -miş” sıfat-fiil eklerini alarak kalıplaşan birleşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » ağaçkakan, dalgakıran, gökdelen, haciyatmaz, çokbilmiş, yurtsever, külyutmaz, hayırsever...

» Boğazın kıyısına yapılan **gökdelenler**, Boğaz’ın silüetini bozuyor.

» **Bir veya iki ögesi çekimli fiil olan birleşik kelimeler bitişik yazılır**

Örnek: » külbastı, şıpsevdi, biçerdöver, çitkırıldım, imambayıldı, dedikodu, yanardöner...

» Hasat mevsimi gelince **biçerdöverler** çalışmaya başlar.

» **Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır.**

Örnek:»alaşağı, ateşkes, yapboz,rastgele, çekyat, kapkaç, sıkboğaz

» İri yarı adamı bir hamleyle **alaşağı** etti.

» **İki veya daha çok sözcükten oluşmuş Türkçe yer adları bitişik yazılır.**

Örnek: » Çanakale, Pınarbaşı, Kabataş...

» **Şehir, kent, köy, mahalle, dağ, tepe, deniz, göl, ırmak, su vb. sözcüklerle kurulmuş sıfat tamlaması ve belirtisiz ad tamlaması kalıbındaki yer adları bitişik yazılır.**

Örnek: » Akşehir, Eskişehir, Taşlıçay, Elmadag, Batıkent, Akdeniz, Yeşilırmak...

» **Kişi adları ve unvanlarından oluşmuş mahalle, meydan, köy vb. yer ve kuruluş adlarında ise gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.**

Örnek:» Kemalpaşa, Bayrampaşa...

» **Ara yönleri belirten sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » kuzeybatı, güneydoğu...

» **Somut olarak yer bildirmeyen “alt, üst, üzeri” sözlerinin sona getirilmesiyle oluşan birleşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » ayakaltı, bilinçaltı, gözaltı, akşamüzeri, suçüstü...

» Hırsız, **akşamüstü suçüstü** yakalanarak **gözaltına** alındı.

» **Dilimizde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan sözcükler de var.**

Örnek:

» **Baş sözcüğüyle oluşturulan sıfat tamlamaları:** başbakan, başkomutan, başöğretmen, başyazar

» **Bir topluluğun yöneticisi anlamındaki “başı” sözüyle oluşturulan belirtisiz isim tamlamaları:** aşçıbaşı, binbaşı

» **“oğlu, kızı” sözleri:** eloğlu, çapanoğlu, elkızı

» ***Ağa, bev, efendi, hanım, nine vb. sözlerle kurulan birleşik kelimeler:*** ağabey, hanımefendi

» “Biraz, birkaç, birkaçı, birtakım, birçok, birçoğu, hiçbir, hiçbir, herhangi” ***belirsizlik sıfatları ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.***

» **Ev sözcüğüyle kurulan bileşik sözcükler bitişik yazılır.**

Örnek: » aşevi, bakımevi, doğumevi, gözlemevi, orduevi, huzurevi, öğretmenevi...

» **Hane, name, zade kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.**

Örnek: » dershane, beyanname, haramzade...

NOT: “Eczahane, hastahane, pastahane, postahane” sözleri kullanımdaki yaygınlık dolayısıyla “eczane, hastane, pastane, postane” biçiminde yazılmaktadır.

B. AYRI YAZILAN BİRLEŞİK KELİMELER

» “Etmek, edilmek, eylemek, olmak, olunmak” yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller, **ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır.**

Örnek: » alt etmek, arz etmek, azat etmek, dans etmek, kul olmak, not etmek, terk etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak...

» **Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbirisi veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.**

Örnek:» ***Hayvan türlerinden birinin adıyla kurulanlar:*** köpek balığı, uğur böceği, bal arısı, Ankara keçisi, yaban ördeği
» ***Bitki türlerinden birinin adıyla kurulanlar:*** çörek otu, lavanta çiçeği, kuş üzümü, yer elması, mantar ağacı

» ***Nesne, eşya ve alet adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:*** lüle taşı, Oltu taşı, duvar saati, el sabunu, İngiliz anahtarı, toplu iğne, alt geçit

» ***Durum, olgu ve olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler:*** açık öğretim, Ay tutulması, iş birliği

» ***Yiyecek, içecek adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:*** tulum peyniri, İzmir köftesi, çiğ köfte, kuru yemiş

» ***Zamanla ilgili birleşik kelimeler:*** bağ bozumu, gece yarısı, gün ortası, hafta başı, hafta sonu

» ***Bilim ve bilgi sözleriyle kurulan birleşik kelimeler:*** dil bilgisi, gök bilimi

» **“-r / -ar / -er, -maz / -mez ve -an / -en” sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır.** **Örnek:** » bakar kör, çalar saat, döner sermaye, güler yüz, koşar adım, yazar kasa, çıkmaz sokak, görünmez kaza, tükenmez kalem, uçan daire...

» **“Renk” sözü veya renklerden birinin adıyla kurulmuş**

isim tamlaması yapısındaki renk adları ayrı yazılır.

Örnek: » gümüş rengi, portakal rengi, ateş kırmızısı, boncuk mavisi, limon sarısı...

» Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden, Eteklerinde **güneş rengi** bir yığın yaprak,

» **Rengin tonunu belirtmek üzere renkten önce kullanılan sıfatlar ayrı yazılır.**

Örnek: » açık mavi, açık yeşil, kirli sarı, koyu mavi, koyu yeşil...

» **Yer adlarında kullanılan “batı, doğu, güney, kuzey, güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu, aşağı, yukarı, orta, iç, yakın, uzak” kelimeleri ayrı yazılır.**

Örnek: » Batı Trakya, Doğu Anadolu, Güney Kutbu, Kuzey Amerika, Güneydoğu Anadolu, Aşağı Ayrancı, Orta Asya, İç Anadolu, Yakın Doğu, Uzak Doğu...

» **Kişi adlarından oluşmuş “mahalle, bulvar, cadde, sokak, ilçe, köy vb.” yer ve kuruluş adlarında, sondaki unvanlar hariç şahıs adları ayrı yazılır.**

Örnek: » Yunus Emre Mahallesi, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Fevzi Çakmak Sokağı, Koca Mustafapaşa, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Sütçü İmam Üniversitesi...

» **“Dış, iç, sıra” sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır.**

Örnek: » çağ dışı, sıra dışı, yasa dışı, ceviz içi, hafta içi, yurt içi, aklı sıra, ardı sıra, peşi sıra, yanı sıra...

» **“Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift” sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır.**

Örnek:» alt yazı, üst kat, ana bilim dalı, ön söz, ön yargı, art niyet, arka plan, yan etki, karşı görüş, iç savaş, dış hat, orta oyunu, sağ açık, sağ bek, peşin hüküm, bir hücreli, iki anlamlı, tek eşli...

» **İyi dilek, karşılama ve uğurlama sözleri ayrı yazılır.**

Örnek:» hoşça kal, sağ ol, hoş geldin, güle güle, Allah’a ısmarladık, hoş bulduk...

NOT: “Günaydın, başsağlığı” sözleri istisnadır.

4. KISALTMALARIN YAZIMI

» **Özel isimlerin kısaltması büyük harfle başlar ve sonuna nokta konur.**

Örnek: » Alb. (albay), Prof. (profesör), Cad. (cadde)...

NOT: Noktalı kısaltmalara ek getirilecekse **kelimenin okunuşu esas alınır. Ek, noktanın yanına yazılır.**

YAZIM (İMLÂ) KURALLARI

Örnek: » Alb.dan, Prof.ün, yy.in...

» **Birkaç sözcükten oluşan kurum, kuruluş adları, her sözcüğünün ilk harfi alınarak kısaltılır ve her harf büyük yazılır. Ayrıca bu kısaltmalar arasına nokta konmaz.**

Örnek: » TRT, PTT, DSİ, TEK (doğru)

T.R.T., P.T.T., D.S.İ., T.E.K. (yanlış)

» **Birkaç sözcükten oluşan kurum ve kuruluş adlarının kısaltmaları, kullanılan harflere göre okunur. Kısaltmaya ek getirildiğinde ek, kısaltmanın okunuşuna göre, kesme işareti ile ayrılarak yazılır.**

Örnek: » TDK -Te De Ke şeklinde okunur.-

“TDK’da çalışıyorum.” ifadesi yanlıştır.

“TDK’de çalışıyorum.” ifadesi doğrudur.

» **Bazı kısaltmalar küçük harfle yazılır ve kendilerinden sonra nokta konmaz.**

Örnek: » m (metre), l (litre), g (gram)...

» **Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu; büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.**

Örnek:

» TRT’den (yanlış) TRT’den (doğru)

THY’den (yanlış) THY’den (doğru)

kg’den (yanlış) kg’dan (doğru)

5. BAZI KELİME VE EKLERİN YAZIMI

A. “DE / DA” BAĞLACININ YAZIMI

» **Bağlaç olan “da, de” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. Cümleden çıkarıldığında cümlemin anlamında bozulma olmaz.**

Örnek: » Durumu ona **da** bildirdi.

» Kardeşi **de** gelecekti.

» **“Ya” sözüyle birlikte kullanılan da mutlaka ayrı yazılır.**

Örnek: » O **ya da** sen, biriniz benimle gelin.

NOT: Ayrı yazılan “da, de” hiçbir zaman “ta, te”

biçiminde yazılmaz. “Da, de” bağlacını kendisinden önceki sözcükten kesme ile ayırmak **da yanlıştır.**

Örnek: Ayrılacak da beraberiz bundan sonra. (yanlış)

Ayrılacak da beraberiz bundan sonra. (doğru)

» Orhan’da geldi. (yanlış) – Orhan da geldi. (doğru)

NOT: “Da, de” bağlacının bulunma durum eki olan “-da, -de, -ta, -te” ile hiçbir ilgisi yoktur. **Bulunma durum eki getirildiği sözcüğe bitişik yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlemin anlamında bozulma olur.**

Örnek: » Eşyaları arabada unutmuş.

» Timsahlar, karada ve suda yaşar.

B. “Kİ” BAĞLACININ YAZIMI

» **Bağlaç olan “ki” ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlede bozulma olmaz.**

Örnek: » Böyle de olmaz **ki!**

» Erken çıkalım **ki** yemeğe yetişelim.

NOT: “Ki” bağlacı birkaç örnekte kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır. Bunları SOMBaHÇeMİ olarak kodlayabiliriz:

Sanki – Oysaki – Mademki – Belki –a– Halbuki – Çünkü – e– Meğerki – İllaki

C. “Mİ” SORU EKİNİN YAZIMI

» **Soru eki olan “mi” ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.**

Örnek: » Bana da pasta kaldı **mi?**

» Arkadaşlığımız bitti **mi?**

» **Soru ekinden sonra gelen ekler, bu ekle bitişik olarak yazılır.**

Örnek: » Bugün oraya gidebilir **miyim?**

» Bana yardım eder **misin?**

» **Bu ek sorudan başka görevlerde kullanıldığında da ayrı yazılır.**

Örnek: » İlginç **mi** ilginç bir kitap.

» Gece oldu **mu** eve girerim.

D. “NE... NE...” BAĞLACININ YAZIMI

» **Bu bağlacın kullanıldığı cümlelerin yüklemi olumlu olmalıdır. Örn:** » **Ne** Almanya’da **ne** Fransa’da aradığı ilacı bulamadı. (yanlış)

» **Ne** Almanya’da **ne** Fransa’da aradığı ilacı bulabildi. (doğru)

E. PEKİŞTİRMELERİN YAZIMI

» **İlk hecenin sonuna “m,p,r,s” seslerinden birinin getirilmesiyle yapılan pekiştirmeler daima bitişik yazılır.**

Örnek: » masmavi, tertemiz, apaçık, yemyeşil...

» **Kimi kurlsız pekiştirmeler de bitişik yazılır.**

Örnek: » paramparça, güpegündüz, sırlısıkla...

» **Sözcüğün ilk hecesinden özel olarak oluşturulan ikileme biçimindeki pekiştirmeler ayrı yazılır. Örnek:** » bas bas

bağlamak, ter ter tepinmek, kasım kasım kasılmak

F. İKİLEMELERİN YAZIMI

» **İkilemeler ayrı yazılır. Örnek:** » Oynaya oynaya gelin çocuklar. » Onunla baş başa görüş.

» **İkilemeyi oluşturan sözcüklerin arasına herhangi bir noktalama işareti konulmaz.**

Örn:»Aşağı - yukarı üç yılmiş (ynlş.)

»Olanları **tek, tek** anlat.(ynlş.)

» **Sözcüğün ilk sesi yerine “m” sesi getirilerek yapılan ikilemeler daima ayrı yazılır.**

Örnek: » Burada **kitap mitap** yok. Bizde **akıl makıl** kalmadı.

YAZIMI KARIŞTIRILAN KELİMELER

1-Belgisiz sıfat ve zamirler gelenekleşmiş olarak birleşik yazılır:»Biraz »Birçok/Birçoğu »Birkaç »Birtakım (bazı)

»Herhangi »Herhangi bir »Hiç kimse »Hiçbir/Hiçbiri

»Herhalde

2-“Bir” kelimesiyle kurulan birleşik kelimelerin yazımını karıştırmamak için “bir” kelimesi yerine “iki, üç, dört..” gibi başka sayılar getirilir. Anlamli oluyorsa ayrı, anlamsız oluyorsa bitişik yazılır:

»**Biraz** çorba→ **İkiaz** çorba (Anlamsız)

»**Birkaç** ekmek→ **Üçkaç** ekmek (Anlamsız)

»**Birçok** kişi→ **Beşçok** kişi (Anlamsız)

»**Her biri**→ Her ikisi (Anlamli)

»**Bir takım çatal**→ **Üç takım çatal** (Anlamli)

“Bir takım” sözcüğü “bazı” anlamında kullanılıyorsa birleşik sayı anlamında kullanılıyorsa ayrı yazılır.

»Birtakım insanlar →Bazı insanlar

»Bir takım elbise→İki takım elbise

3-“her” ve “şey” kelimeleri hiçbir kelime ile birleşik yazılmaz daima ayrı yazılır:»Her şey (doğru) Herşey (yanlış)

»Her gün (doğru) Hergün(yanlış)

»Bir şey (doğru) Birşey (yanlış)

4. Aşağıdaki kelimelerin yazımına dikkat etmek gerekir:

Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış
Herkes	Herkez	Yanlış	Yalnız
Yalnız	Yanlız	Yanlış	Yalnız
Değil	Deyil	Eğlence	Eylence
Sürpriz	Süpriz	Kibrit	Kiprit
Kravat	Kırvat	Asfalt	Asvalt
Sarımsak	Sarmısak	Unvan	Unvan
Asfalt	Asvalt	Sarımsak	Sarmısak
Unvan	Ünvan	Kontör	Kontür
Çünkü	Çünki	Egzoz	Egsoz
Elektrik	Elektirik	Pek çok	Pekçok
Kılavuz	Klavuz	Şoför	Şöför
Tıraş	Traş	Fiyat	Fiat
Şofben	Şohben	Makine	Makina
Şarj	Şarz	Art arda	Ardarda

GÜLÜZAR YILMAZ
(TÜRKÇE ÖĞRETMENİ)